

SELETUSKIRI

regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Ministri määruste muutmine seoses toetuse saajate kohustuste leevendamisega“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium on hinnanud võimalust vähendada halduskoormust maaelu arengu toetusi andmist reguleerivates õigusaktides. Määruste revisjoni käigus selgus, et toetuse saajate kohustusi on võimalik mõnevõrra leevendada sellega, et loobutakse toetuse saaja likvideerimise või pankrotistumise vältimise kohustuse sidumisest toetuskõlblikkusega. Edaspidi kohaldatakse toetatava tegevusega seotud sihipärase kasutamise perioodil toetuse saaja tegevuse jätkumise suhtes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013¹ artiklis 71 sätestatud ilma riigisisiselt lisanõudeid seadmata.

Revisjoni tulemusel on valminud regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Ministri määruste muutmine seoses toetuse saaja kohustuste leevendamisega“ eelnõu (edaspidi *eelnõu*). Eelnõuga kavandatavate muudatuste eesmärk on eelkõige leevendada ettevõtjatele kehtivaid nõudeid ja vähendada ettevõtjate halduskoormust.

Eelnõuga muudetakse järgmisi määrusi (edaspidi koos *muudetavad määrused*):

- maaeluministri 3. märtsi 2020. a määrus nr 13 „Jahiulukite käitlemiskoha investeeringutoetus“;
- maaeluministri 18. septembri 2015. a määrus nr 5 „Keskmise suurusega ettevõtjate ja suurettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“;
- maaeluministri 23. oktoobri 2015. a määrus nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER-projektitoetus“;
- maaeluministri 9. septembri 2015. a määrus nr 3 „Lühikeste tarneahelate või kohalike turgude kaudu põllumajandustoodete ja toidu turustamisvõimaluste arendamise toetus“;
- põllumajandusministri 13. märtsi 2015. a määrus nr 25 „Maapiirkonnas majandustegevuse mitmekesistamise investeeringutoetuse andmise ja kasutamise tingimused ning kord“;
- maaeluministri 11. mai 2015. a määrus nr 59 „Metsaala arengu ja metsade elujõulisuse parandamise investeeringutoetus“;
- maaeluministri 8. mai 2015. a määrus nr 58 „Mikro- ja väikeettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“;
- maaeluministri 29. juuli 2015. a määrus nr 76 „Põllu- ja metsamajanduse taristu arendamise ja hoiu investeeringutoetus“;
- regionaal- ja põllumajandusministri 15. aprilli 2025. a määrus nr 34 „Põllumajandusettevõtja investeeringutoetus energia varustuskindluse tagamiseks“;
- maaeluministri 3. veebruari 2017. a määrus nr 14 „Põllumajandusettevõtja tulemuslikkuse parandamise investeeringutoetus“;
- regionaal- ja põllumajandusministri 26. novembri 2024. a määrus nr 70 „Põllumajandusettevõtja vedelkütuse varustuskindluse investeeringutoetus“;
- maaeluministri 9. septembri 2016. a määrus nr 53 „Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetus“;

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469).

- maaeluministri 20. juuli 2016. a määrus nr 45 „Põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeeringutoetus suurprojektide elluviimiseks“;
- maaeluministri 10. augusti 2022. a määrus nr 45 „Toiduainetööstuse investeeringutoetus energia varustuskindluse tagamiseks“;
- maaeluministri 30. septembri 2015. a määrus nr 6 „Tunnustatud tootjaorganisatsiooni ja tunnustatud tootjarühma põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“;
- põllumajandusministri 20. jaanuari 2015. a määrus nr 7 „Väikeste põllumajandusettevõtete arendamise toetuse andmise ja kasutamise tingimused ning kord“.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostasid Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunikud Kadri Jänes (625 6539; kadri.janes@agri.ee) ja Jaana Lepik (5669 1973, jaana.lepik@agri.ee). Eelnõu ja seletuskirja koostamisel osales ka Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi põllumajanduspoliitika osakonna valdkonnajuht Janeli Tikk (625 6299, janeli.tikk@agri.ee). Keeleliselt toimetas eelnõu Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb 17 paragrahvist.

Eelnõu §-des 1–16 tehtavate muudatuste eesmärk on leevendada toetuse saajatele kehtivaid kohustusi.

Perioodi 2014–2020 investeeringuteks antavate maaelu arengu toetuste tingimused näevad toetuse saajale ette keelu mitte sattuda olukorda, kus toetuse saaja suhtes on algatatud likvideerimismenetlus või nimetatud pankrotiseaduse kohaselt ajutine pankrotihaldur või välja kuulutatud pankrot. Selle tingimuse eesmärk oli eelkõige toetada jätkusuutlikke ettevõtjaid ja tagada toetuse abil tehtud investeeringute kestvus kuni sihipärase perioodi lõpuni. Selle nõude puhul on tegemist toetuskõlblikkuse tingimusega, mis tähendab, et selle nõude rikkumise korral tühistatakse toetuse saajale antud toetus komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 640/2014² artiklis 35 ettenähtud tagajärjena täielikult, teisisõnu tuleb tal väljamakstud toetus täies ulatuses tagasi maksta.

Kuna muudetavate määruste alusel antavad toetused on Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) kaasrahastatavad toetused, siis sellest fondist rahastatavate toetuste abil elluviidud tegevuste kestvuse tingimusi reguleerib Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikkel 71, milles ettenähtud tingimused on mõnevõrra leebemad võrreldes eelnõuga hõlmatud toetuste andmise tingimuste määrustes sätestatuga. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 71 lõike 1 kohaselt nõutakse toetus tagasi proportsionaalselt selle ajavahemiku eest, mil nõuded ei ole täidetud. Kui aga tootmistegevus on lõpetamisel pankroti tõttu, mis ei ole seotud pettusega, siis sama artikli lõike 4 kohaselt artikli 71 lõikeid 1, 2 ja 3 ehk kestvuse nõuet ei kohaldata.

² Komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 640/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas (ELT L 181, 20.06.2014, lk 48–73).

Muudatuse tulemusel ei muutu toetuse saaja tegevuse kestvuse nõude täitmise kohustus ehk endiselt on kohustus tootmistegevust jätkata ning toetuse abil soetatud või ehitatud investeeringuobjekti säilitada ja sihipäraselt kasutada, kuid kui toetuse saaja ei saa pankroti tõttu investeeringuobjekti sihipärase perioodi lõpuni kasutada, ei ole tagajärjeks toetuse 100-protsendiline tagasimakse. Muudatusega loobutakse kõnealuse nõude sidumisest toetuskõlblikkusega. Seega leevenevad toetuse saajate jaoks mõnevõrra toetuse kasutamise tingimused. Juhul, kui tegemist on pettusega seotud pankrotijuhtumiga, tuleb tagasinõude kohaldamisel hinnata konkreetseid asjaolusid ja toetuse tagasinõudmine täies ulatuses on endiselt võimalik.

Likvideerimise ja pankroti vältimise nõue on asjakohane kuni viimase toetusosa väljamaksmiseni ehk toetust ei peaks välja maksuma, kui toetuse saaja suhtes on algatatud likvideerimismenetlus või nimetatud ajutine pankrotihaldur või välja kuulutatud pankrot. Kuid kuna maaelu arengu toetusi antakse „Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ raames, mille programmiperiood lõpeb 31. detsembril 2025. aastal, ning hiljemalt selleks ajaks peavad olema Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 65 lõike 2³ kohaselt kõik toetustega seotud kulud välja makstud, siis tunnistatakse toetuse saaja kohustusi reguleerivad sätted muudetavates määrustes kehtetuks, mitte ei hakata neid tarbetult muutma veel enne programmiperioodi lõppu. „Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ programmiperioodi lõppedes jätkuvad üksnes sihipärase kasutamise perioodiks kehtestatud kohustuste täitmine ja menetlused, mis on seotud toetuste tagasinõudmistega.

Ülejäänud eelnõuga tehtavad muudatused on seotud toetuskõlblikkuse tingimuste kehtetuks tunnistamisega.

Eelnõu § 17 kohaselt jõustub määrus 1. jaanuaril 2026. aastal, sest 31. detsembriks 2025. aastal peavad olema Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 65 lõike 2 kohaselt kõik toetustega seotud kulud välja makstud.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 640/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas (ELT L 181, 20.06.2014, lk 48–73), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/2220, millega kehtestatakse teatavad üleminekusätted Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) ja Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) toetuse kohta 2021. ja 2022. aastal ning muudetakse

---

³ 2020. aastal pikendati Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/2220, millega kehtestatakse teatavad üleminekusätted Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) ja Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) toetuse kohta 2021. ja 2022. aastal ning muudetakse määrusi (EL) nr 1305/2013, (EL) nr 1306/2013 ning (EL) nr 1307/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja nende määruste kohaldamisega ning määrust (EL) nr 1308/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja sellise toetuse jaotamisega (ELT L 437, 28.12.2020, lk 1–29), artikli 2 lõike 2 kohaselt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 65 lõikes 2 sätestatud rahastamiskõlblikkusperioodi kahe aasta võrra.

määrusi (EL) nr 1305/2013, (EL) nr 1306/2013 ning (EL) nr 1307/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja nende määruste kohaldamisega ning määrust (EL) nr 1308/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja sellise toetuse jaotamisega (ELT L 437, 28.12.2020, lk 1–29).

Nimetatud EL-i õigusaktid on kättesaadavad Euroopa Liidu Teataja veebilehel <https://eur-lex.europa.eu>.

4. Määruse mõjud

Eelnõuga kaasneb positiivne mõju majandusele, kuna leevendatakse mõningal määral toetuse saajatele (ettevõtjatele) esitatavaid toetuste kasutamise tingimusi ning seeläbi muutub ka õiguse rakendamine vähem ressursi nõudvaks.

Eelnõuga kaasneb mõju ka riigiasutuste korraldusele. Muudatused vähendavad Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti töökoormust, sest väheneb menetlustoimingute hulk, kuid kuna muudatus puudutab väheseid toetuse saajaid, võib hinnata muudatuse mõju pigem vähemoluliseks.

Eelnõuga ei kaasne mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, elu- ja looduskeskkonnale ega regionaalarengule, samuti ei kaasne sotsiaalset ja demograafilist mõju.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too kaasa tulusid riigieelarvesse.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2026. a.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile.

Eelnõu esitatakse arvamuse andmiseks Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile.